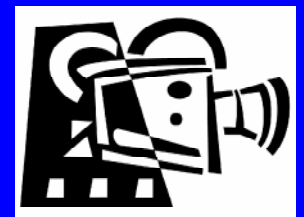

TELEOBIECTIV

TELEOBIECTIV

Un tânăr subțirel și miădios, cu oase mici și o statură scundă (1,57 m e de-a dreptul umilitor pentru „ego“-ul unui bărbat ambițios, nu?), dar iute ca o zvârlugă și cu o forță fizică precum cea a lui Zorro. Zestre îndestulătoare, totuși, pentru ciudata profesiune care îl va face faimos. Mai ales că puterea sa musculară era căptușită și

impulsionată de o forță psihică ce izbucnea, parcă la vedere, din ochii săi deschiși la culoare, ce priveau hipnotic de sub fruntea sa înaltă și bombată. Frizură bogată, cărare la mijloc, guler tare, costum elegant: moda „fin du siècle 19“. Documentarul de pe „Antena 3“ ni-l prezenta cu un entuziasm fără rezerve: „*Puțini oameni au captivat imaginația publicului, așa cum a făcut-o Harry Houdini. Spectatorii vedeau în evadarea lui din cătușele, lanțurile ori cămășile de forță și din locurile cele mai imposibile (în aer, sub apă), o metaforă pentru propriile vieți – afirmarea capacității umane de a depăși piedicile. Dar și dincolo de scenă, acest personaj derutant rămânea la fel de misterios.*“

Harry Houdini: cel mai fascinant magician de pe muchia secolelor 19-20. De fapt, pe numele lui adevărat, Erik Weisz, unul dintre cei patru fii ai unui rabin budapestan care a emigrat cu familia în America, împărțându-le de mici copiilor săi tainele cârților sfinte. Fără a-i putea totuși opri de la o meserie pe care el o socotea aproape o blasfemie: iluzionismul. Din învățătura tatălui, viitorul magician (care „debutase“, în secret, pe la 9 ani, ca trapezist de circ) a păstrat însă totală neîncredere în spiritism și reîncarnare, conform credinței iudeo-creștine. Dar Erik a așteptat, respectând convingerile părintești, până ce tatăl său, rabinul, s-a stins din viață. Și abia atunci, în 1892, și-a făcut, împreună

Marele manipulator de iluzii inocente

cu prietenul său, tot evreu, Iacob Hyman, o echipă de magicieni, la care s-a adăugat, când s-a căsătorit, în 1894, și soția sa, Bess, pe post de asistentă. Echipa s-a numit „Frații Houdini“ (Harry își luase numele de la magicianul francez Jean-Eugène-Robert Houdin, căruia i-a adăugat în final un „i“, să sune mai americană), dar fratele său, Theo, nu a intrat în trupă, deși practica și el trucurile împrumutate de la mult mai talentatul său frate: de la Abel și Cain încoace, iubirea frățească a fost mereu umbrată de dulcea invidie frățească!

Așa a început una dintre cele mai fabuloase profesii și cariere, cea care pretindea infinit mai mult decât iuțea mării și neatenția spectatorului, cum se zice. O specie a divertismentului, care însă nu „distra“, ci, mai curând, înfiorează prin ingeniozitatea și rapiditatea de gândire și acțiune ale executantului, aflat mereu la un pas de moarte. Moarte pe care o înfrunta nu numai cu procedee magice de nepătruns, ci și cu o stupefiantă îndrăzneală. De pildă: legat fedeleș în lanțuri încuiate cu lacăte și băgat într-o ladă, și ea încuiată, Houdini era cufundat în apă, trebuind să descuie lacătele fără cheie și să se dezlege, în cele câteva minute în care putea rezista cu puținul aer din „închisoarea“ sa subacvatică. Cu aceste numere, dar și cu altele, pline de umor (ca acela de pe hipodromul londonez, unde a făcut să dispară un elefant și dresorul lui de pe o scenă sub care... se afla o piscină!), Houdini și echipa sa au făcut turnee în toată lumea, acceptând să-și deconspire, nu o dată, unele dintre numerele sale, despre care a și scris până la urmă cărți întregi și să-și filmeze și spectacolele. Onestitatea aceasta l-a dus chiar la o ceartă cu prietenul său, Sir Arthur Conan Doyle, creatorul lui Sherlock Holmes, care nu se lăsa convins că Houdini nu apelează la practici spiritiste, ba chiar era oripilat de autoironia lipsită de metafizică a acestuia.

Dar Erik Weisz, alias Houdini, avea mistica sa proprie, iar în miezul ei se afla un formidabil instinct de supraviețuire. Cultivat cu aceeași obstinție cu care și-a lucrat trupul de acrobat și mintea sa de talmudist. În clipa în care și-a slăbit atenția și a fost prins pe nepregătite, a pierdut ambele pariuri: cu iluziile și cu viața. În epocă, rivalii au pretins că a murit ratându-și un număr, nereușind să se dezlege și să iasă din apă în care fusese cufundat. Da de unde! Marele Houdini a fost ucis de o prăpădită de apendicită, care s-a perforat când un spectator – invitat chiar de magician – l-a lovit în abdomen, pentru a-i testa legendara-i musculatură. A murit chiar în ziua nebuniilor vesele ale Halloween-ului, ultimele sale cuvinte fiind: „Nu mai pot lupta“.

Să nu uit a spune că visul acestui fantast „jidov rătăcitor“, care a bătut continentele lumii, învăluind planeta cu iluziile sale – ca orice evreu ce se respectă –, era, de fapt, să devină fermier. Legat de muncile pământului. Drept pentru care și-a cumpărat, în Connecticut, o fermă. Oare acolo să-i fi fost îngropate oasele sale, ușoare ca ale păsărilor? N-am reușit să aflăm din acel tele-documentar...

SANDA FAUR

● În revista „**LUMEA**“, nr. 4/2006, găsim știri interesante, articole, comentarii. Astfel, se prevede că în următorii 50 de ani Australia va deveni țară islamică, iar musulmanii din Germania îl critică pe președintele Iranului pentru negaționismul declarat. Aflăm că în Holocaust au pierit, pe lângă evrei, și 200.000 de romi, arabi creștini și islamici etc. Deși Helmut Kohl a fost învinuit de negaționism, el a dezmințit știrea, iar Angela Merkel, actualul cancelar (U.C.D.), a propus includerea în programul partidului a respectării dreptului la existență al Israelului. Ionuț Apahideanu semnează articolul „Islam și democrație, surse de incompatibilitate“, Anca Voican explică de ce are loc „un viraj spre stânga“ în America Latină (cinci președinți „de stânga“). Se prezintă o evoluție a lui Saddam Hussein din 1984 până azi (șiretenie, autoritarism, crimă), dar și o paralelă cu politica S.U.A., a Rusiei etc. Despre Papa Pius XII scrie Dragoș Moldoveanu, arătând că au existat inițiative ale sale de a salva evrei de la Holocaust, fapt confirmat cândva de Golda Meir. Chiar Hitler era total „nemulțumit“ de atitudinea Papei. Dumitru Paraschiv oferă un scurt istoric al guvernării legionare (septembrie 1940 - ianuarie 1941), iar Emanuel Bădescu demonstrează că Stalin a stat în spatele manevrelor de înlăturare a lui Titulescu de la Externe. Analistul Joseph Halevi Weiler pledează pentru o Europă creștină (probabil, pentru contracararea avansului islamismului).

● În cotidianul „**ZIUA**“, din 7 aprilie 2006, Teșu Solomovici semnalează descoperirea unui jurnal scris de un copil evreu în timpul Holocaustului, ce amintește de *Jurnalul Annei Frank*.

● „**COTIDIANUL**“, din 10 aprilie, conține un comentariu, „Comisia Tismăneanu“, semnat de M. Mihăieș, care compară, aberant, România - 1989 cu Germania - 1945.

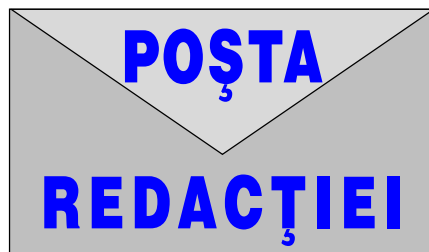
● „**OBSERVATOR CULTURAL**“, nr. 58/6 aprilie, oferă un interviu cu istoricul Neagu Djuvara, pe marginea conferinței sale

recente „Războiul de 77 de ani (1914-1991)“. În general, obiectiv, istoricul afirmă că erau „prea mulți evrei“ veniți în țările române, în secolul al XIX-lea, poziție ce ni se pare, azi, retrogradă și ne-europeană. Evreii erau veniți dintr-o Rusie pogromistă, altfel nu veneau, ci rămăneau acolo. De altfel, Djuvara recunoaște că a polemizat cu istoricul Lya Benjamin. În nr. 59/13 aprilie a.c., Paul Cernat recenzează cartea lui Laszlo Alexandru, *Toate pânzele sus!* (polemici), în care se vorbește și de Paul Goma, de antisemitism ș.a. Florian Baiculescu scrie despre Dmitri Șostakoviț ca „tip“ al creatorului de mare talent, „ținut sub control“ de regimul sovietic. Șostakoviț era de origine evreiască, dar nu și-a manifestat defel interesul pentru originea sa (n.n.). Vladimir Tismăneanu își expune, într-un interviu, programul de „analiză a dictaturii comuniste“, ca președinte al Comisiei prezidențiale, laudându-se că l-a atras și pe Paul Goma în acțiune. În nr. 60-61 din 20 aprilie, aflăm că, pe 9 octombrie a.c., se va afla numele autorului care va executa proiectul Memorialului Holocaustului (concurează cinci proiecte). Barbu Cioculescu își expune opinia despre *Istoria condensată a literaturii române*, de Henri Zalis: „o istorie scrisă sub efectul fervorii“. Așteptăm volumul al doilea.

● Revista „**CULTURA**“, nr. 16/6 aprilie, continuă serialul lui Eugen Simion, care relatează despre tatăl scriitorului Eugen Ionescu (colaborator la Siguranță, francman, avocat). În același număr citim un „dosar“ Ernst Cassirer (1874-1945), filosof evreo-german, adversar al „mitului statului“, antispenlerian, evident, antinazist. Plin de umor este rubrica lui Horia Gârbea. O recomandăm. În nr. din 20 aprilie, C. Stănescu dovedește același spirit deschis, modern față de unele opinii de genul celor exprimate de Sorin Lavric („atac la Marta Petreu“, „înțelegere“ pentru legionarism), semnalate și de noi, publicate în „Idei în dialog“. Eugen Simion semnează „o fișă de dicționar“ Petre Pandrea, om de mare ținută intelectuală. „Trădarea intelectualilor și alte trădări“ este articolul publicat de Edgar Reichmann, cu exemple din diverse epoci și zone geografice.

● În „**ROMÂNIA LITERARĂ**“, nr. 14/7 aprilie, citim despre cartea Martei Petreu, *Alexandru Vona* (Biblioteca Apostrof, 2005), cu subtitlul „Să mai fiu o dată îndrăgostit“, ca și despre avangardistul Victor Valeriu Martinescu (1910-1994), un scriitor extrem de discret, recunoscut de Sașa Pană, Ion Pop, Marin Mincu ș.a. Restituirea este semnată de Ion Simuț. În nr. 15/14 aprilie a.c., este recenzată o reeditare din Radu Albală, cu o postfață de Radu Cossașu (Editura

Colaboratoarea noastră din Israel, dna **TEHILA OFER**, ne-a trimis o interesantă completare la articolul publicat în R.E. despre cea de a 85-a aniversare a primului congres al femeilor sioniste, și anume, legată de activitatea Asociației Culturale a Femeilor Evree din România, afiliată apoi WIZO, organizație care a împlinit, de asemenea, 85 de ani.

„A.C.F.E. - Asociația Culturală a Femeilor Evree a fost înființată în 1919 de către un grup de femei din București, în fruntea cărora s-a aflat dr. *Nadia Stern*. Prima președintă a A.C.F.E. a fost *Roza Bernhart*, prietenă cu Beniamin Zeev Herzl și cu Max Nordau, conducători ai mișcării sioniste. În 1921, o dată cu alegerea în funcția de președintă a *Selmei Margareta Margulies*, A.C.F.E. s-a alăturat WIZO Internațional. „Almanahul Evreesc Ilustrat“ a caracterizat-o drept «una dintre puternicele organizații ale evreimii», care s-a evidențiat prin colecte de bani pentru Fondul «Kerem Kayemet» și donația de 1.800 de lire palestiniene destinate creării așezării Kfar Baruch. Asociația a contribuit, de asemenea, la înființarea fermei care-i pregătea pe viitorii *haluțimi*, la sprijinirea școlilor evreiești, organiza conferințe, cursuri de ebraică, bibliotecă și grădinițe evreiești.

„Humanitas“). Se scrie despre Victor Ion Popa la Teatrul Național din Cernăuți, unde autorul lui *Tache, Ianche și Kadir* a fost director în 1927. Ioana Părvulescu citează din presa aceleiași an „de grație și de dizgrație“, dar la București (Galaction, Eliade, Argezi). Gina Sebastian Alcalaș semnează „Taina lui Mihail Sebastian“ (cum a murit?). În nr. 16/21 aprilie, Mircea Mihăieș îl susține pe Tismăneanu, președintele „Comisiei de analiză a sistemului comunist“. Interesant este dialogul Leon Volovici - Virgil Duda (candidat la Premiul Uniunii Scriitorilor).

● „**IDEI ÎN DIALOG**“, nr. 4/2006, revistă voluminoasă (50 pagini) oferă multe articole incitante precum „Renașterea barbariei“, de Traian Ungureanu (despre islamism, „ritualul“ decapitării etc.). Credem că fanatismul nu va domina, totuși, acest secol debutant prin violență. S. Damian scrie despre Heidegger, cu obiectivitate, nuanțând poziția politică a filosofului, „orbirea“ sa în fața nazismului. Laura Pamfil analizează „cazul Noica“, polemizează cu Sorin Vieru, dar eludează exact motivul: de ce Noica este un caz? „Uitarea de sine, valahă“ este, credem, o invenție neproductivă. Noica nu a fost respins ca filosof, în nici un caz. Mihail Neamtu comentează prima enciclică a Papei Benedict XVI, „Dumnezeu este iubire“.

Cu totul regretabil, dacă nu chiar reprobabil este un atac „mascat“ (demascator?) al lui Sorin Lavric sub titlul „Fețele Martei Petreu“, căreia i se reproșează critica ideologiei și acțiunilor Mișcării Legionare, exprimată în cartea *Un trecut deocheat sau schimbarea la față a României* (Ed. Institutului Cultural Român, 2004). Dacă izvorul cuzist al Mișcării, dacă asasinatul politic (Manciu, I.G. Duca, Armand Călinescu, Iorga, Madgearu, carnagiul de la Jilava), xenofobia furibundă, pogromul din ianuarie 1941 pot fi uitate, justificate, atunci are dreptate Sorin Lavric, tânăr publicist, ambițios, pus pe „revizii“ și nu Marta Petreu, pe care noi o stimăm. Adrian Mihalache elogiază *Istoria condensată a literaturii române* a lui Henri Zalis, pe care până acum revistele culturale mai cunoscute și mai accesibile o ocolesc din motive necunoscute nouă.

● Revista „**A(L)TITUDINI**“ își continuă drumul ascendent spre topul revistelor culturale cu nr. 2, prin varietatea și actualitatea tematicii. Gabriel Andreescu îl critică pe Mircea Mihăieș pentru „intransigență“ sa, iar „dosarul“ *Păcatele tinereților* ocupă zece pagini cu semnăturile aceluiași

Gabriel Andreescu, Liviu Antonesei, Paul Cernat, Adrian Cioroianu, Horia Dulvac, Mihai Dinu Gheorghiu, Bogdan Ghiu, Adrian-Paul Iliescu, Vasile Morar ș.a. Aprecim și articolul semnat de Geo Șerban, bine orientat în tematică, documentat (despre legionarism, Nae Ionescu, Mihail Sebastian, Zigu Ornea). Interesant este interviul cu acad. C. Bălăceanu-Stolnici, un adevărat aristocrat al spiritului. Victor Neuman semnează o recenzie la cartea *Transilvania mea*, de Sorin Mitu. Multe alte informații, comentarii despre toate artele în cele 50 de pagini.

● „**CONTEMPORANUL - IDEEA EUROPEANĂ**“, nr. 4/2006, oferă o serie de articole de larg interes, precum: din America, Anca Pedris scrie despre pictorul R. Rauschenberg; Aura Christi despre „Sankt-Petersburg“-ul lui Ianoși; Mihail Gheorghiu despre Mircea Eliade, romancier; Mirel Horodit despre Holocaust vs. Gulag; B. Marian (anticomunism, antisemitism, marxism); ca și proză de Andrei Codrescu, François Emmanuel, versuri de Rilke, în traducerea lui Nicolae Breban, critică de H. Zalis ș.a.

● Din „**DILEMA VECHIE**“, nr. 116/14 aprilie a.c., reținem recenziile cărții lui Bernard-Henri Lévy, „American Vertigo“, carte controversată, pro- și „antiamericană“. Marcus Tanner, editor al Rețelei Balcanice de Investigații Media, scrie despre purificările etnice din Balcani, care au început încă din secolul al XIX-lea, iar Sever Voinescu prevede ineficiența „lustrației“ în România de azi. Aflăm că „lustrația“ denumea un ritual de purificare prin sacrificii. Aviz celor interesați.

● În **REVISTA „22”**, nr. 840/11 aprilie, găsim un excelent supliment, „Bucureștii culturale“, cu multe informații (redactor-șef Gabriela Adameșteanu). Burschi Gruder scrie despre „Ani de școală într-un liceu evreiesc din București (1940-1944)“. Vladimir Tismăneanu mai oferă un interviu: „Exorcizarea demonului comunist“, titlu ce ne duce cu gândul, fără voie, la Torquemada.

● „**LETTRE INTERNATIONALES**“ (primăvara 2006) - excelent, ca de obicei: despre Raportul secret al lui Hrușciov (1956), *Jurnalul* lui Victor Klemperer (1933-1945), despre „noaptea“ nazistă, despre revoluția ungară (1956), comentarii, note, interviuri.

BORIS MARIAN

Colaboratoarea noastră din Israel, dna **TEHILA OFER**, ne-a trimis o interesantă completare la articolul publicat în R.E. despre cea de a 85-a aniversare a primului congres al femeilor sioniste, și anume, legată de activitatea Asociației Culturale a Femeilor Evree din România, afiliată apoi WIZO, organizație care a împlinit, de asemenea, 85 de ani.

În ajunul celui de-al doilea război mondial - ne scrie semnatară scrisorii -, A.C.F.E. avea peste 13.000 de membre, ținea în funcțiune 18 grădinițe evreiești și edita revista «Femeia evree», condusă de Ela Gold-Ariel, Rena Weisselberg și Ela Bălan.

Ada Fishman Maimon, una dintre liderele WIZO din Ereț Israel, a vizitat România și a rămas deosebit de impresionată de activitatea A.C.F.E. și a doamnei Margulies, afirmând că munca pe care a depus-o pentru sprijinirea Ereț Israelului îi dă dreptul să-și ebraizeze numele în Margalit. Margareta Margulies a participat apoi la Congresul Internațional WIZO de la Berlin și s-a angajat, în numele femeilor evreice din România, să strângă fon-duri pentru crearea Școlii agricole «Ayanot» de lângă Rehovot. O delegație a A.C.F.E., în frunte cu președinta organizației, a participat la punerea pietrei de temelie a acestei școli la ale căror cursuri urmau să participe și tinere evreice din România. Din păcate, după 1940, în urma introducerii legilor rasiale din România, A.C.F.E. a intrat în ilegalitate, astfel că ea nu a putut asista la cea de-a 10-a

aniversare a înființării Școlii «Ayanot». Cu toate acestea, participării au putut asculta telegrama emoționantă trimisă de noua președintă a A.C.F.E., *Ela Bălan*, numele ei fiind dat onora dintre laboratoarele școlii.

Deși nu putea să funcționeze legal, A.C.F.E. a activat în tot timpul celui de-al doilea război mondial, oferind ajutor nevoiașilor din România, orfanilor din Transnistria, refugiaților din Polonia și membrilor filialelor din Transilvania aflate sub stăpânire maghiară. Ea și-a continuat și activitatea culturală prin intermediul căreia transmitea mesaje sioniste. De pildă, la Bacău, filiala A.C.F.E. în frunte cu dr. *Rosalie Perlinger*, a susținut până aproape de sfârșitul războiului o bibliotecă evreiască în clădirea comunității unde funcționau clasele liceului evreiesc. Biblioteca - își amintește corespondenta noastră - era condusă de o membră a A.C.F.E., cu numele de Bianca Gropper-Grinberg, iar la liceul evreiesc învăța o fetiță cu numele de Tita Grinberg. Bianca a fost mama mea și Tita am fost eu“, își încheie corespondența dna Tehila Ofer.